

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-11-

Nr. _____

I _____

Nr. _____

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ STATISTIKOS RENGIMO“ PROJEKTO

Žemės ūkio ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų statistikos rengimo“ projektą (toliau – Projektas).

Pateikiame apibendrintą informaciją apie Projektu sprendžiamą problemą, siūlomas problemos sprendimo priemones, priemonių kaštus ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiama problema	<p>2022 m. birželio 1 d. Valstybinio audito ataskaitoje „Oficialiosios statistikos organizavimas“ nurodyta, jog VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (toliau – ŽŪIKVC) atliekamo statistinio tyrimo „Maisto produktų mažmeninės kainos“ teisinis pagrindas, nurodytas 2019–2021 m. OS¹ programose: Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas, kuris nustato, kad žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros OS be LSD² tvarko Žemės ūkio ministerija, ŽŪIKVC, Vyriausybės įgalios įstaigos, jeigu jų atliekami statistiniai tyrimai įtraukti į OS programos I dalį. Tačiau pabrėžiama, kad įstatymas nereikalauja rengti informacijos apie maisto produktų mažmenines kainas, išskyrus informacijos apie vidutinės kalendorinio mėnesio žalio pieno supirkimo kainas pagal kiekvieną žalio pieno pirkėją rinkimą ir skelbimą.</p> <p>Minėtoje ataskaitoje taip pat nurodoma, kad „LSD paaiškinimu, Vyriausybė, atsižvelgdama į poreikį apsaugoti Vyriausybės siūlomais sprendimais didinamą gyventojų perkamąją galią nuo nepagrįstų kainų pokyčių maisto produktų gamybos ir prekybos grandinėje rizikos, Vyriausybės 2018-09-26 protokoliniu pavedimu Nr. 43 įpareigojo Žemės ūkio ministeriją iki 2018-11-01 pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus dėl viešojo informacinio portalo, kuriame būtų numatyta skelbti svarbiausių maisto produktų kainas gamybos ir prekybos grandinėje, papildomai reguliariai skelbti skirtingų prekybos tinklų apibrėžto maisto produktų krepšelio kainą. Atkreiptinas dėmesys, kad LSD nurodytas teisinis pagrindas – Vyriausybės protokolinis pavedimas – nenurodytas OS programose ir neatitinka OS įstatyme nustatytų statistinio tyrimo įtraukimo į OS programą kriterijų“. Atsižvelgiant į tai, ataskaitoje konstatuojama, jog ŽŪIKVC atliekamo statistinio tyrimo „Maisto produktų mažmeninės kainos“ teisinis pagrindas egzistuoja tik iš dalies.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Projektu suteikiamas teisinis pagrindas VĮ Žemės ūkio duomenų centrui rengti informaciją apie maisto produktų mažmenines kainas: Projektu pavedama VĮ Žemės ūkio duomenų centrui viešajame informaciniame portale skelbti svarbiausių žemės ūkio ir maisto produktų kainas gamybos ir prekybos grandinėje (ūkininkų parduodamos produkcijos vidutinė kaina, perdirbėjų parduodamos produkcijos (kai tarpinė grandis egzistuoja) vidutinė kaina, skirtinguose prekybos tinkluose parduodamos produkcijos kaina) bei reguliariai skelbti maisto produktų prekių krepšelio kainą skirtinguose prekybos tinkluose.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Nutarimui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Šiuo metu ŽŪIKVC apibendrintus savaitinius mažmeninių kainų duomenis skelbia portale www.produktukainos.lt. Portale pateikiamos vidutinės mažmeninės kainos Lietuvoje, būtiniausių maisto produktų mažiausios vidutinės kainos didžiuosiuose mažmeninės prekybos tinkluose, palyginimai su supirkimo ir didmeninėmis kainomis, analitinė medžiaga. Projektu siekiama suteikti teisinį pagrindą tolesniam tokių duomenų skelbimui. Tokiu būdu skatinamas rinkos skaidrumas, gyventojai turi galimybę stebėti, kuriame mažmeninės prekybos tinkle būtiniausių maisto produktų kainos yra mažiausios bei apsaugoma gyventojų perkamoji galia nuo nepagrįstų kainų pokyčių žemės ūkio ir maisto produktų gamybos ir prekybos grandinėje.</p> <p>Pažymėtina, kad portalą www.produktukainos.lt kasdien aplanko ~50</p>

¹ Oficialioji statistika

² Lietuvos statistikos departamentas

	<p>asmenų, o iš viso portalas buvo aplankytas net 148886 kartus. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog portale skelbiama informacija visuomenei yra aktuali ir naudinga.</p> <p>Remiantis ŽŪIKVC 2022 m. spalio 25 d. rašto Nr. 1S-6264 2 priede pateikta informacija, portalas www.produktukainos.lt skatina ūkio subjektus veiksmingai konkuruoti. Ši priemonė teigiamai veikia konkurencines sąlygas – skatina formuotis skaidresnę žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninę rinką ir suteikia galimybę vartotojams nusipirkti produktus už objektyviau pagrįstą kainą.</p> <p>Be to, mažmeninių maisto kainų stebėsena ypač aktuali vykdant žemės ūkio politiką. Paminėtina, jog siekiant užtikrinti sąžiningas ūkininkų pajamas, buvo priimtas Lietuvos Respublikos nesažiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymas. Minėto įstatymo 25 straipsnyje numatyta, kad Žemės ūkio ministerija turi atlikti šiame įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimą. Palyginimas, ar mažmeninių kainų kaita yra susieta su ūkininkų produkcijos (žaliavos) kainų kaita, šios kainos santykinės dalies (palyginti su mažmenine kaina) stebėsena leistų daryti išvadas, ar paminėtu įstatymu įtvirtintas teisinis reguliavimas yra efektyvus ir pakankamas, kad žaliavos tiekėjai (ūkininkai) gautų sąžiningą pajamų žemės ūkio ir maisto tiekimo grandinėje dalį, vertinti, ar ši dalis, galiojant naujam reguliavimui, nemažėja.</p>
V. Papildoma informacija	<p>2022 m. birželio 30 d. Seime buvo priimtas Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymas. Vadovaujantis minėto įstatymo, kuris įsigalios 2023 m. sausio 3 d., nuostatomis, šiuo metu VĮ ŽŪIKVC vykdomas funkcijas nuo 2023 m. sausio 3 d. vykdys VĮ Žemės ūkio duomenų centras. Dėl šios priežasties Projektu Lietuvos Respublikos mažmeninių kainų statistiką rengti pavedama VĮ Žemės ūkio duomenų centrui.</p> <p>VĮ Žemės ūkio duomenų centras bus tinkamai pasirengęs įgyvendinti pavedamas funkcijas ir turės tam reikalingus išteklius.</p>

Priėmus teikiamą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų statistikos rengimo“ projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma, papildomų lėšų iš valstybės biudžeto nereikės.

Projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

Projektu nėra sukuriamas reguliavimo našta valstybei, verslui ar asmenims.

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo reikalavimus. Projekte naujų terminų, vertintinų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nėra.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Projekte numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Projektas 10 darbo dienų (nuo 2022 m. spalio 3 d. iki 2022 m. spalio 14) buvo skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje. Projektas be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos statistikos

departamentu. Pastabas pateikė Konkurencijos taryba ir Teisingumo ministerija. Į visas pastabas atsižvelgta, išskyrus vieną Teisingumo ministerijos pastabą, kurios neatsižvelgimo argumentai pateikti derinimo pažymoje (pridedama).

Konkurencijos taryba 2022 m. spalio 20 d. rašte Nr. (2.30Mr-43)6V-1350 nurodė, jog „remiantis Konkurencijos įstatymo 41 straipsnio 1 dalies 11 punktu, teisės akto projekto rengėjas turi atlikti teisės akto projekto poveikio konkurencijai vertinimą, kai teisės akto projektu nustatomas, keičiamas ar panaikinamas reguliavimas reikalauja ar skatina viešai skelbti informaciją apie ūkio subjektų prekių kainas, kaštus, pardavimus ar gamybos apimtis“. Atsižvelgiant į tai, Ministerija, remdamasi ŽŪIKVC 2022 m. spalio 25 d. rašte Nr. 1S-6264 pateikta informacija, teikia poveikio konkurencinei aplinkai vertinimo pažymą (pridedama).

Projektą parengė Strateginio planavimo departamento (direktorė Virginija Žoštautienė, tel. 8 523 98 421, el. p. virginija.zostautiene@zum.lt) Ekonominės analizės skyriaus (vedėjas Evaldas Pranckevičius, tel. 8 686 07 056, el. p. evaldas.pranckevicius@zum.lt) vyriausioji specialistė Kristina Šimkutė, tel. 8 680 44 306, el. p. kristina.simkute@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų statistikos rengimo“ projektas, 1 lapas.
2. Institucijų pastabos, iš viso 6 lapai.
3. Poveikio konkurencinei aplinkai vertinimo pažyma, 2 lapai.
4. ŽŪIKVC 2022 m. spalio 25 d. raštas Nr. 1S-6264, 4 lapai.

Ministras

Kęstutis Navickas

Kristina Šimkutė, tel. 8 680 44 306, el. p. kristina.simkute@zum.lt